

Schoolslag te pakken hebben. Vaardigheden in de basisvorming.

1 januari 2000

Auteurs: [Nanette Bienfait](#), [Dirkje Ebbers](#)

Volume: [31](#)

Nummer: [2](#)

Pagina's: 43-49

Documenten

- [moer_jrg31_011.pdf](#)

nanette bierfait ook dat brengt een forse verzwaring voor leerlingen met zich mee tenzij natuurlijk dirkje ebbers leerlingen juist op dat front goed geëquipeerd de tweede fase binnenstappen en ze de slag al enigszins te pakken hebben in dit artikel gaan we in op de vaardig schoolslag te pakken hebben heden die de tweede fase en het studiehuis van leerlingen verlangen en de manier waar vaardigheden in de basisvorming op de leerling en daar in de basisvorming op kunnen worden voorbereid binnen het vak nederlands we illustreren dit laatste met voorbeelden uit schoolslag en vorig jaar verschenen methode nederlands voor de tot op dit moment hebben docenten in het basisvorming waaraan wij als auteurs heb voortgezet om de rwijs zich vooral gestort op leerbeelden meegewerkt inhoud en werkwijzen voor de tweede fase dat de basisvorming een cruciale rol speelt bij de eisen in de tweede fase voorbereiding op het studiehuis wordt nu heel duidelijk vooral omdat blijkt gezien de ervaring in de tweede fase moet een leerling werken van leerlingen en docenten dat leerling en in stukken maken en presenteren daarvoor het studiehuis over allerlei vaardigheden moet en moet hij terug kunnen vallen op een reeks beschikbare teksten kampen dan ook met de vraag hoe kunnen we vinden uit de teksten weer de leerlingen goed voorbereiden op de tweede geschikte informatie halen de tekst op een fase het vak nederlands kan en zal hij erbij een handige manier lezen de informatie ordenen belangrijk rol hebben dirkje ebbers en nanette in een verslag het verslag voor het beoogde bierfait beschrijven hoe de methode schoolslag publicaties schrijven overtuigende argumenten daarop in speelt aanvragen kunnen praten over het verslag etcetera en heeft het studiehuis z'n beslag gevonden dan zal de leerling daarenboven wij zijn in 4 havo in de tweede fase moeten kunnen samenwerken reflecteren op te rechtge komen wij worden geacht meer wat hij heeft gedaan en ze

lf s tandig kunnen zelfs tandigheid en ver a ntwoordelijkheid te we rken ton e n dat is logis c h maar in pla ats van de tw e ede fase en h e t s tudi ehuis veronde r dat ru s tig op te bouwen krijgen we ine en s s t ell en dus zowel specifieke taalvaardi gh e den alles over o ns h ee n er wordt du s van on s al s me e r a lge me ne vaa rdighed e n bij de lee r verwacht zelf te kunnen wat we nooit geleerd h e bben schoolslag is een vorig jaar verschenen methode de ove rga n g van d e onder- bouw na a r de die voorbereidt op die veronderstelde vaardighe tweede fase ver- loopt ni e t vlekkeloos getui den de methode wordt pas sinds ko rt gebruikt er ge deze noodkreet van twee leerlingen in een zijn nog niet zoveel gebruikse rv arin- gen en de ge ingezonden b ri ef tro uw 15 oktober 1999 en bruikers docenten en brugklasleerlingen kunnen alle commotie rond en op 6 d e cember 1999 op dit mo- ment waarschijnlijk nog onvoldoende centraal in de discussie staat de studie last de beoordelen i n hoeverre de methode daadwerkelijk staatssecre taris heeft ti- jdelijke maatregelen toeleidt naar de tweede fase in afwachting daar ge nomen waaronder het verminde re n van van beschrijven dirkje ebbers en nane tte bier- fait he t aantal praktische opdrachten en het be beide auteurs van schoolslag op welke manier de p e rken van de eisen aa n het profielwerkstuk methode in de eer- ste drie leerjaren leerlingen in het punt dat de b e ide l e erlingen hi erboven staat stelt goed beslagen het studiehuis te betre aanroeren is evenwel van een iets an- dere den naar aan l eiding van dit a rt ikel horen we ook orde niet alleen is de lee ri nhoud omvang graag uw reacties en ervaringen betreffende dit rijk ook de wijze van leren is v e rande rd en onderwerp 2000 2 moer 43 tingen het ontwikkelen van de taalvaardig uitmaken maar gezien de e rv a ri ngen in de heden is natuurli- jk een duidelijke taak voor tweed e fase is het de vraag of leerlingen uit het va k ned e rlands omdat de vaardigheden dat toeleidingstraj ec t wel voldoende besla g e n deel uitmaken van het eindexamen neder t en ijs komen de antwoorden van scholen in lands maar zeker ook omdat ze van belang de vierde peiling van de tweede fase rm vo zijn bij talig e t a ken waar l e erlingen zich bij 1999 geven ze k er aa nl ei ding to t twij fe l s op andere vakken voor gesteld zien om goed te dit punt gesteld wordt dat de a a nsluiting kunnen functioneren in het studiehuis zijn de tuss e n de basisvorming en de tweede fase al gemene vaardigheden voorwa ardelijk z e verbeterd mo e t worden e n n a ar blijkt be s te zijn vakoverstijgend en a lle vakken worden den s chole n daar ook v ee l energi e aan bij dan ook geac ht daar een bijdrage aan te zonder aandac htspunt is d an zelfstandig leren l ev e ren dus ook h e t vak nederlands zie e n werken bijvo o rbeeld verbeek 1996 de taalvaardigh e den waar in d e tw eede fa s e de methode schoolslag een appel op gedaa n wordt zijn als volgt te orden e n schools lag a ss c heman e a 1 99 8 1 999 2000 informatievaardighed en bijvoorbeeld t ekst is ee n nieuwe m e thode voor de basisvorming soort e n herk e nnen hoofd ge dacht e v a n een di e uitdrukkelijk met leerlin g en w erkt aan d e tekst kunnen v a sts t elle n bela n grijk e informa v erwerving v a n di e ni e uwe v a ardigheden ti e kunne n select eren en same nvat- ten mon he t is een th e matische ta akge ri cht e metho delin ge bronne n kunn e n raadplegen de dit b e tekent da t de inhoud g e ordend i s pr es entatiev aardighed e n bijvoo rb e eld infor ro nd th e ma s en dat in elk thema een zog e mati e ord e n e n publieksgeri cht schrijven en naa m de taal taak centraa l staa t

voorbeelden spreken van taaltaken zijn een interview houden en een communicatievevaardighedenbijvoorbeeld discussie voeren een informatieve tekst lezen argumenteren overleggen discussieren en een mondelinge presentatie houden en vragen bij een tekst beantwoorden en een artikel algemeen en vaardigheden waar leerlijnen over schrijven en leerlijnen leren zodat taaksystemen betrekken zijn met name met de aanpak in drie stappen voor zelfs tandig kunnen leren en dus kunnen bereiden uitvoeren en terugkijken hetvulplannen en organiseren kunnen reflecteren modelzievoor een uitgebreide beschrijving op het leerproces strategieën kunnen leren hiervan ook moet 1998 bij het werken aan onderzoek kunnen doen en een taaktaakvervoeren leerlijnen deelvaarsamenwerken en de den die nodig zijn om de taak goed uit te voeren is duidelijk dat ook bij die algemene te voeren bij een interview houden bijvoorbeeld vaardigheden taalvaardigheden weer een rol speelt gaat het om vaardigheden zoals het spreken zo kun je alleen goed samenwerken bepalen van geschatte vragen doelvragen als je a de quaat met elkaar kunt communicatie je iets niet begrijpt en kiezen tussen formuleren en kun je alle en goed onderzoek doen als een informeel taalgebruik bij vragen beantje instaat bent informatie uit verschillende woorden gaat het bijvoorbeeld om het herbrengen en te verwerken kennen van verschillende soorten vragen het zoeken van een antwoord binnen of buiten hooft deze vaardigheden onderdeel uitmaken van de te tellen welke leesmanier het moet maken van de lesstof in de tweede handigste is en het formuleren van een afzake worden ze ook al direct bij de start quaat antwoord veronders teld met andere woorden hoe wel leerlijnen ei genlijk nog de geleideid zou voorbereiding op de tweede fase den moeten krijgen om de vaardigheden te verwezen wordt van hen verwacht dat ze in schoolslag is een uitwerking geven aan die ten volle kunnen benutten nu is het zo het ontwikkelen van de vaardigheden die we dat veel van de genoemde vaardigheden ook in het begin van dit artikel noemden als onderdeel van de kern-doelen basisvorming essentieel voor goed functioneren in de tweede 44 moet 2000 2 de bespreking de presentatie en bepaal aan welke regels een goede presentatie voldoet 1 verdeel de taken 1 wie doet wat verdeel de volgende rollen voorzitter tijdbewaker let op niet iedereen krijgt een rol regelaar coach verslaggever 2 lees in naslag welke taken bij jouw rol horen 2 beantwoord de volgende vragen let op elk groepslid heeft op een ander deel van de presentatie gelet en kan daar dus iets over zeggen 1 wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de presentaties die je net hebt gezien maak bijvoorbeeld een venn diagram van de overeenkomsten en verschillen 2 wat vond je goed aan de presentaties en wat vond je minder goed 3 welke regels kun je bedenken voor een goede presentatie afbeelding i groeps opdracht beoordeling van presentaties uit schoolslag de fase dit is niet alle en geburd omdat de in het eerste thema van leerjaar i wordt het kerndoelen van de basisvorming dat vragen nut en belang van samenwerken aan de orde maar ook omdat schoolslag als geïntegreerde gesteld leren van elkaar elkaar helpen samen nti nt2 methode naar onze mening goed weet je meer dan een en worden enkele uitgerust moet zijn op het vlak van taal leren ba-

sisregels geïntroduceerd zoals in de eerste en de tweede taalverwerfingsmethode moet naar elkaar luisteren je moet er samen voor zorgen dat de opdracht samenwerkend leren is een van de benodigde op tijd klaar is en ieder een moet acht er het algemene vaardigheden en in schoolslag een eindproduct staan mogelijkheid om communicatieve vaardig in de loop van leerjaar i wordt het aantal taken als argumenten en overleggen aan de voorwaarden voor goede samenwerking uit orde te stellen onderzoek doen is een taakgebied dat gaat dan om sociale aspecten waarbij niet alleen informatie vaardigheden zoals andere in hun waarde laten en bijdra maar ook de andere taalvaardigheden en degen aan een rustig verloop van de samenwerkende algemene vaardigheden geoefend kunnen krijgen om talige gespreksvaardigheden worden door op diverse manieren aandacht zoals je mening van argumenten voorzien en te besteden aan het leren krijgen de algemene bij het onderwerp blijven leerlingen krijgen vaardigheden die nodig zijn in de tweede altijd de gelegenheid om nieuwe vaardigheden in schoolslag aandacht informatievaardigheden eerst in tweetallen te oefenen en pas vaardigheden van leerlingen worden getraind daarna in meertallen en toe te passen door informatie zoeken en verwerken op veraan het einde van leerjaar i zijn alle voor verschillende manieren aan te leren waardelijke vaardigheden geïntroduceerd en geoefend en krijgen groepsoverdrachten en een samenwerkend leren vaste structuur afbeelding is hiervan een voorbeeld het is een groepsoverdracht waarin in schoolslag worden leerlingen met regelmaat groepjes leerlingen twee presentaties beoordeeld tot samenwerking het samen delen de presentaties staan op video de werkend leren wordt stapsgewijs opgebouwd opdracht hoort bij de voorbereiding op pre 2000 2 moet 45 sentaties die leerlingen zelf in de loop van het schrijven naast deze talige vaardigheden is er schooljaar gaan houden zie afbeelding i ook veel aandacht voor de planning en orgaan het einde van leerjaar i moeten leerlingnatie van een onderzoek gen bij groepsoverdrachten rollen verdelen en in leerjaar 2 moeten leerlingen niet alleen voorzitter een regelaar een verslaggever en een onderzoeksverslag schrijven maar het tijdbewaker en een coach waarbij elke rol onderzoek ook op een andere wijze presenteert en vast takenpakket heeft zo moeten bijvoorbeeld in een mondelinge presentatie voorzitter zorgen dat ieder groepslid zijn of tatie haar zegje kan doen en de coach zorgt ervoor in leerjaar 3 tenslotte voeren leerlingen dat iedereen gemotiveerd en betrokken blijft weer een onderzoek uit maar ze worden dan deze taakverdeling kunnen leerlingen terug geprikkeld om het leren zelf ter hand te vinden in naslag een naslagwerk bij schoolslag nemen leerlingen moeten vaardigheden en met informatie over ondermeer de verschil kennis die ze eerder verworven hebben met lenden taalaken de woordaanpak grammatika minder steun toepassen ca en spelling de docent kan het groepswerk evalueren aan de hand van observatieformulieren leren lieren in leerjaar 2 en 3 komen samenwerkend opdrachten in schoolslag worden veel middelen ingezet ten in elk thema terug leerlingen krijgen dan om van leerlingen zelfstandig leerders te in afnemende mate steun doordat steeds maken die w eloverwoegen keuzen kunnen minder voorwaarden voor samenwerking maken die kunnen plannen die kunnen leren geëxpliciteerd worden moeten ze zelf

nadenken over hun krachten en zwakten die evenredig meer verantwoordelijkheid nemen strategisch kunnen werken zo worden voor een goedlopend proces opdrachten in de loop van de leerjaren meer kortom leerlingen leren sociale en talige en meer geclusterd aan geboden leerlingen vaardigheden die nodig zijn voor een succes moeten de geclusterde opdrachten zelfstandig volledige samenwerking telkens eerst in een klein in de gegeven tijd uitvoeren de clusters verbanden pas daarna in een wat groter worden langzaam zwaarder omdat de verbanden van gestuurde en gestructureerde tijdsduur toeneemt er minder steun in de opdrachten naar op en opdrachten in structuur gegeven wordt en leerlingen tussentijds niet meer herinnerd worden aan hun onderzoek doen planning verder wordt elke taak afgesloten met onderzoek doen is een taak in schoolslag een logboek hierin noteren leerlingen hun de taak wordt in elk van de drie leerjaren en ervaringen met de taak analyse ren wat uitgevoerd aan het eind van leerjaar voor goedging en waaraan ze de volgende keer het eerst leerlingen doorlopen met steun de meer aandacht moeten besteden logboeken verscillende stadia die bij het doen van zijn ook de ingang naar de differentiatie het onderzoek horen veel van de vaardigheden logboek helpt hen om te kiezen voor meer of die in eerste thema's geïntroduceerd en minder steun zie afbeelding 2 geïnterd zijn komen hier in een functioneel ook het vut model geeft leerlingen greep verband terug zo leren leerlingen een onderop hun leerproces in de voorbereidende fase werpen te bepalen en af te bakenen ze verzoeken enteren leerlingen zich op een taak is melen informatie hiervoor kunnen ze naast de taak bijvoorbeeld een documentaire schrijftelijke ook mondeling bronnen raad bekijken dan stellen ze zich in de voorbereidingen waarbij ze dan interviewvaardigheden den ding vragen zoals wat zal het doel van de die ze in een eerder stadium verworven documentaire zijn welke middelen zullen hebben functioneel kunnen inzetten daarvoor gebruikt worden wat verwacht ik ze leren wat er komt kijken bij het schrijven gaan zien met welk doel kijk ik bij de ven van een verslag zo is er aandacht voor uitvoering bekijken ze de documentaire en het ordenen van informatie de uitrijke registreren de informatie die voor hen van verzorging van een verslag en publieke gericht belang is bij het terugkijken tenslotte eva 46 moer 2000 2 thema 9 los het conflict op lo gebouwd discussiere opdracht 1 9 de volgende dingen lijken mij moeilijk bij een discussie tips die mij helpen beter te discussieren opdracht 3 8 1 de inhoud van de discussie mijn rol in de discussie voorzitter deelnemer probleem oplossing 1 oplossing 2 argumenten voor oplossing 1 argumenten voor oplossing 2 het compromis dat ik kan voorstellen als oplossing 2 waar ik aan moet denken tijdens de discussie afbeelding een voorbeeld van een logboek schoolslag 2000 2 moer 47 1 nieuwe leertip nieuwe leertip ruiken eigen kennis geban de tekst wat het doel v gevoelens gebruiken bedenk e zorg voor rustig is digheden omstan probeer interviewt is het welk doel de als je iemand vast te slezn dat zowel jij als de tekst heeft een belangrijk tekst heeft elke tekst prettig ertt u geïnterviewde zich bepaald doel wamuseren er daarom voor voelen zorg informeren dat je in een rustige ruimte het doel van een zit of overhalen halen om en datje voldoende tijd hebt reclame is om je over te kopen als te voor

het effect van een bepaald product bedoeld dat de kans dat je weet dat een tekst weet je dat wat je wilt weten om je over te halen komt wilt als je meer kritisch moet zijn doelen die teksten weten over de kunnen hebben kijk dan in naslag nieuwe leertips belangrijke precieze dingen omzeilen op het concept dat je leert de belangrijkste precies alles soms begrijp je niet precies richt je aandacht wat je hoort en leert de belangrijkste probeer begrijpen hoe je dan op het de kern van de informatie te werk samen met anderen denk niet te lang na als je samenwerkt heeft ontdekken niet begrijpt iedereen een eigen inbreng over woorden die je even op je kunt je kunt praten over wat de maar schrijf ze dan achteraf de betekenis anders gezien een beter zo kom je samen tot opzoeken of vragen resultaat afbeelding 3 voorbeeld en van leertips uit schoolslag luren de leerlingen of ze gezien hun doel op informatie zoeken en verwerken de juiste manier gekken en geluisterd hebben en of ze de gewenste informatie hebben je kunt geen werkstuk maken zonder dat je gekregen zo leren leerlingen welke stappen informatie hebt in leerjaar van schoolslag ze moeten nemen om een bepaalde taak tot wordt aandacht besteedt aan het zoeken in de een goede einde te brengen iets wat niet bibliotek leerjaar 2 besteedt aandacht aan alleen voor taal taken geldt maar voor veel het kiezen van geschikte naslagwerken op meer taken binnen en buiten school papier en digitaal het zoeken en het dan zijn er nog de leertips door de hele maken van een geïntegreerd bestand methode hebben staan geleemootjes met niet alleen het vinden van geschikte informatie strategieën die het taal leren effectief ook het verwerken ervan is niet altijd efficiënt en aangenaam kunnen maken zomaar gedaan de taak een artikel lezen zie afbeelding 3 komt om die reden geregeld terug leerlijn 48 mei 2000 2 leren hoe ze voor zichzelf zo'n taak schoolslag 3 van amsterdam meulenhoff edu kunnen gemakkelijk door bijvoorbeeld catie f 2000 eigen voorkennis te activeren wat weet je al mavo monitor tweede fase peiling 4 1998 van het onderwerp en door voorspellingen iggg pmvo.nl te doen over de tekst waar zal de tekst over verbeek j ne derlands voorlichtingsbrochure gaan waar zal de belangrijkste informatie haavo vwo actuele stand van zaken invoering ongeveer staan wat is de handigste manier tweede fase enschede slo 1996 van lezen ook onbekende woorden kunnen een struikelblok vormen om daarmee om te gaan leren leerlingen een woordaanpak te hanteren onderdelen daarvan zijn stel eerst vast of je het woord echt nodig hebt om de tekst te begrijpen en zo ja bepaal dan op de handigste manier met behulp van de context of een ander bijvoorbeeld de betekenis controleer wel altijd even of de gevonden betekenis past in de tekst tot slot in dit artikel past geen uitputtende beschrijving en illustratie van hoe schoolslag voorbereidt op elke vaardigheid die voor de tweede fase van belang is onbesproken blijft bijvoorbeeld hoe de schrijflijn is uitgewerkt of hoe we aandacht besteden aan discussieren en argumentatie vaardigheden hopelijk geven voorgaande voorbeelden wel een goed beeld van wat we beogen met schoolslag leerlingen helpen het nederlands instrument te hanteren waarbij er uitdrukkelijk vanuit gegaan wordt dat leerlingen vaardigheden eerst moeten verwerven alvorens ze met succes te kunnen inzetten ze krijgen zo de kans om langzaam en met hulp toe te groeien naar het soort taalgebruiker dat de tweede fase verlangt ko-

rtom om hen de slag van school te helpen t e p a kken te krijgen literatuu r as
scheman m c bakk e r n bienfait r bots d ebbers m sande rs schoolslag 1 mhv ams-
terdam meulenhoffeducatief 1998 asschewan m c bakker n bienfait r bots m kamp
m sanders m tuinder s c h oo lslag 2 hv ams terdam meulenho ff edu catief 1999
asschewan m c bakker n bienfait d ebbers m kamp m sanders m tuinder 2000 2
moer 49